

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Sectio IX. De variis modis, quibus amitti possunt Privilegia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

XXII. Indulgentia Apostolica Sedis Legati, quâ quid permiffum est Hominibus terræ alicujus, sic est intelligenda, ut consultius fit Multitudini & observatæ Conſuetudini deferre, quàm aliud in diſſentionem & ſcandalum Populi ſtatueret, quâdam adhibita novitate. *De Conſanguinitate. Cap. Quòd Dilectio. LIB. IV. DECR. TIT. XIV. Cap. 3.*

XXIII. Si Prædeceſſoris Privilegium fuit Papæ Succeſſori in Judicio præſentatum, & ipſe tulit Sententiam contrâ illud, intelligitur reprobaffe. *ibid. §. Judicibus.*

XXIV. Si Summus Pontifex in Privilegio intelligeret tantummodo de unâ re, de illâ tantum poneret. *De Decimis. Cap. Ad Audientiam. §. Mandamus. ſin. LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 12.*

XXV. Romana Eccleſia alicui nonniſi certâ ratione inſpectâ ſingularibus voluit Beneficiis indulgere. *De Privilegiis. Cap. Sanè. ſin. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 9.*

XXVI. Inſpicienda ſunt Eccleſiarum Privilegia; & ipſorum tenor eſt diligentius attendendus. *ibid. Cap. Recipimus. §. Inſpicienda. init. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 9.*

XXVII. Perſpiciendum eſt, quid in Privilegio continetur, ad verum ejus tenorem ſervandum. *De Privilegiis. Cap. Ex ore. §. Porrò. Colligitur. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 17.*

XXVIII. Nulli Privilegiato credendum eſt, niſi Privilegium ſuum inſpiciendum concedat. *ibid. Cap. Porrò. GLOSSA colligit. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 7.*

XXIX. Quod aliquibus donatum eſt, totum ex inſpectione Privilegiorum ſuorum adverti debet. *ibid. Cap. Porrò. ſeu Cap. 7.*

XXX. Super amiſſione ac tenore Privilegiorum Teſtes recipi poſſunt, quos Pars duxerit producendos. *De Privilegiis. Cap. Cùm olim. §. Te igitur. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 12.*

XXXI. Eccleſia utens duplici Privilegio, licet ſuccumbat ex uno, poteſt nihilominus ex alio ſe juvare, & obtinere: *De Privileg. Cap. Cùm olim. juncto Summario. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 14.*

XXXII. Sententia lata contrâ Privilegium Sedis Apoſtolice non tenet. *De Privil. Cap. Ex parte. §. Nos autem. GLOSSA colligit. ſin. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 13.*

SECTIO VIII.

De Innovatione & Confirmatione Privilegiorum.

I. Sicut Teſtes ex cauſâ (lite non conteſtatâ) admittuntur; ſic ex æquitate ſimilitudine, Privilegia quaſi jam nimîa vetuſtate conſumpta innovari convenit. *De Confirmatione utili &c. Cap. Cùm Dilectâ. §. Nos igitur. LIB. II. DECR. TIT. XXX. Cap. 4.* Utrumque ſic, ne pereant probationes.

II. Ut innovari poſſint Privilegia à Sede Apoſtolica, propter viarum diſcrimen injungit Summus Pontifex Commiſſariis aliquibus, ut ea inſpiciantur diligenter, & tenorem ipſorum fideliter tranſcribentes, ſub ſigillis ſuis ad Romanam Curiam tranſmittant. *De Confirmatione utili &c. Cap. Cùm Dilectâ. LIB. II. DECR. TIT. XXX. Cap. 4. init. hâc cautelâ tutè jactura Privilegii prævenitur.*

III. Pendente Cauſâ, peti poteſt Innovatio Privilegii. *De Privilegiis. Cap. Ex parte. GLOSSA colligit. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 13.*

IV. Privilegii Innovatio propter contradiccionem Partis aſſerentis, hoc in ſuum præjudicium redundare, non debet effectui mancipari. *ibid. De Privilegiis. Cap. Cùm olim. init. GLOSSA coll. & De Confirm. utili. Cap. Cùm Dilectâ. GLOSSA coll. LIB. II. DECR. TIT. XXX. Cap. 4.*

V. Per Innovationem Privilegii, non plus juris Eccleſiæ accreſcit, quàm per Privilegia præcedentia obtinuit. *De Privil. Cap. Ex parte. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 13.*

Tom. I.

VI. Per Innovationem Privilegii non novum conceditur, ſed antiquum jus conſervatur. *ibid. ſin.*

VII. Ex Innovatione Privilegii novum jus non acquiritur, ſed antiquum, ſi quod habetur, per Innovationem Privilegii conſervatur. *De Confirm. utili &c. Cap. Cùm Dilectâ. §. Nos igitur. LIB. II. DECR. TIT. XXX. Cap. 4.*

VIII. Innovatio Privilegii nec jus novum conſert, nec etiam tollit vetus. *De Privileg. Cap. Quia intentionis. init. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 29.*

IX. Poſt Innovationem in eo ſtatu eſt Privilegiatus, in quo, tempore impetratæ Innovationis, dignoſcitur extiſſe. *ibid.*

X. Per Innovationem nullum juris aliâs eidem Privilegiato competentis præjudicium generatur. *ibid. ſin. Vide De fide inſtrum. Cap. Inter Dilectos. §. 7. & 8. LIB. II. DECR. TIT. XXII. Cap. 6.*

XI. Cùm Donationis titulus allegatus nullus eſt, Confirmatio Papæ ſuper tali Donatione etiamſi Authenticum appareat, juri alterius nullatenus derogat. *De Decimis. Cap. Dudum. §. Ulr. LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 31.*

XII. Quod n. 4. dixit *Gloſſa* de ſuſpendendâ Privilegii Innovatione ob contradiccionem Adverſæ Partis aſſerentis, quòd noxia ſibi foret, admittendum non videtur, quia hæc contradiccionis frivola eſſet, cùm Innovatio ob eſſe Parti non poſſit, idque cuique evidens eſt: nec confirmatur *Gloſſa* ſententia ex facto narrato in Textu, nempe quòd Papa ob talem contradiccionem abſtinuit ab Innovatione ſibi petita, cùm expoſitio Partium facta in Reſcripto vi deciſivâ careat, iſtaque tota maneat, reſideatque in Definitione datâ à Papâ.

SECTIO IX.

De variis Modis, quibus amitti poſſunt Privilegia.

I. Sic decet fidem Sanctorum Patrum in Eccleſiâ ſervari Catholicâ; ut quod habuit, amittat, qui improbabili temeritate, qua non accepit, aſſumpſerit. CAUSA XXV. QUEST. II. Cap. 22.

II. Liberum eſt unicuique ſuo juri renunciare. *De Privilegiis. Cap. Si de terrâ. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 6. ſin.*

III. Quilibet renunciare valet ei, quod pro ſe noſcitur introductum. *De Regularib. Cap. Statuimus. LIB. III. DECR. TIT. XXXI. Cap. 31.*

IV. Privilegium meretur amittere, qui permiſſâ ſibi abutitur poteſtate. *De Sent. Cap. Cùm olim. med. in int. LIB. II. DECR. TIT. XXVIII. Cap. 12.*

V. Privilegio libertatis nullus renunciare poteſt in præjudicium Papæ. *De Sent. & Re Judicatâ. Cap. Subortâ. GLOSSA colligit. LIB. II. DECR. TIT. XXVII. Cap. 21.*

VI. Privilegium Perſonale per unum actum contrarium amittitur. *De Constitutionib. Cap. Cùm acceſſerit. §. Quocirca. ſin. GLOS. coll. LIB. I. DECR. TIT. II. Cap. 8.*

VII. Qui per Quadraginta annos contrâ Indulta Privilegia egit, eis renunciare tacite præſumitur. *De Privilegiis. Cap. De accedentibus. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 15. juxta Cap. 6. Eod. TIT. ſufficit tempus triennale, quia Præſcriptio concurrebat cum Jure Communi, ideòque favorabilior. Vide GONZALEM in illud & GLOS. Cap. 15. in Verbo 40.*

VIII. Si qua Privilegia Ordini alicui ſpecialiter Sedes Apoſtolica indulſit, non factâ mentione illius Ordinis non amittuntur. *De Reſcriptis. Cap. Cùm Ordinem. LIB. I. DECR. TIT. III. Cap. 6.*

IX. Privilegium meretur amittere, qui conceſſâ ſibi abutitur poteſtate; *DISTINCT. VII. C. 7. Ubi. init.*

X. Eccleſia, qua non utitur Privilegio ſuo per 40. annos continuos, illud amittit. *ibid. GLOSSA colligit. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 15.*

XI. Idem habent iſdem verbis plures alii Textus, quorum

quorum præcipui sunt. CAUS. XI. QUÆS. III. Cap. 63. *Privilegium. De Regul. Cap. Licet. init. Et §. Talis. LIB. III. DECR. TIT. XXI. Cap. 18. De Privilegiis. Cap. Tuarum. §. 2. Verum. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 11. De Elect. Cap. Venerabilem. post init. LIB. I. DECR. TIT. VI. Cap. 34. Ex illorum læsione hic fructus saltem percipitur, quòd doceant quibus modis quisque possit abuti suis Privilegiis, varique hujus abusus exempla.*

XII. Qui Indulgentiam, quam habet, non servat & contra illam autoritate propria agit, illam amittit. *De Præbendis. Cap. Pro illorum. §. Quia verò. GLOSSA coll. LIB. III. DECR. TIT. V. Cap. 22.*

XIII. Qui aliorum Privilegia recipere contemnit, concessa sibi Privilegia meretur amittere. *De Privilegiis. Cap. Dilecti. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. C. p. 4.*

XIV. Sancta Romana Ecclesia, suâ autoritate, congregata valet disjungere, & disjuncta congregare, Rationis tamen æquitate consideratâ: Undè vel pietatis, vel necessitatis intuitu, semel à se concessa valet vel in totum vel in partem commutare. Pro necessitate namque vitiatorum corrigendorum Privilegia Ecclesiarum multarum, vel imminuuntur, vel penitus immutantur, sive personaliter, sive generaliter. *GRATIANUS post Cap. 21. Posteaquam. QUÆS. II. CAUS. XXV.*

XV. Qui non utitur Privilegio sibi indulto legitimo tempore, amittit illud, eoque modo non potest se in hac parte tueri. *Cap. Si de terrâ. Junctâ GLOSSA. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 6.*

XVI. Privilegia propter abulum possunt merito revocari. *De Privilegiis. Cap. Ut Privilegia. LIB. V. DECR. TIT. XXXIII. Cap. 24.*

XVII. Detestanda Iniquorum perveritas abstinere nesciens vetitis, nec gaudere debito modo concessis, dignè plerumque Officium excitat Præsidentis, ad ea, quæ justâ fuerant consideratione concessa, cum in abulum ea vergere circumspicit, discretionè prævia revocanda. *In VI. De Concessione Præbenda. Cap. Detestanda. init. In VI. LIB. III. TIT. VII. Cap. 2.*

XVIII. Per Privilegium Papæ Privilegiis suorum Prædecessorum non extitit derogatum, cum de ipsis nullam fecerit mentionem. *De Præscriptionibus. Cap. Veniens. §. Chrisma. fin. LIB. II. DECR. TIT. XXVI. Cap. 19.*

XIX. Præsertim, cum & ipse Papa Privilegium illud concessit sævis Constitutionibus non solum Romanæ Ecclesiæ, sed ipsius etiam Legatorum. *ibid. Cap. 19.*

XX. Si occasione Privilegiorum Ecclesiæ prægraventur; iis derogandum est in toto, vel in parte. *De Decimis. Cap. Nuper. GLOSSA colligit. LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 34.*

XXI. Generali Privilegio per Speciale derogatur. *De Rescriptis. Cap. Pastoralis LIB. I. DECR. TIT. III. Cap. 14.*

XXII. Legitima causa revocandi Privilegium, cum aliqui Indultis Apostolicis confidentes, alios confidentius in suo jure molestant, & Ordinariorum Jurisdictionem contemnunt pariter & eludunt. *In VI. De Privilegiis. Cap. Ne aliqui. junctâ GLOSSA. In VI. LIB. V. TIT. VII. Cap. 5.*

XXIII. In necessitate cessat Privilegium. *De Immunitate Ecclesiarum Cap. Pervenit. GLOSSA colligit. LIB. III. DECR. TIT. XLIX. Cap. 2.*

XXIV. Ex causâ cessat sive perditur Privilegium. *De Clericis non residentibus. Cap. Cum sint. GLOSSA colligit. LIB. III. DECR. TIT. IV. Cap. 16.*

XXV. Si Privilegium ex prece factum incipiat enorme detrimentum inferre, revocandum est. *De Decimis. Cap. suggestum GLOSSA colligit. LIB. III. DECR. TIT. XXX. Cap. 9.*

SECTIO ULTIMA.

De Conservatoribus Privilegiorum.

I. IN Antiquo Decretalium Jure nihil habetur de hujusmodi Conservatoribus. Recentiori tempore, cum Laici Juri dicundo magis incumbere cœperunt, Ecclesiarum & Monasteriorum Privilegia paulatim impugnabantur: quare Summi Pontifices præferunt Viros aliquos insignes, qui Privilegiis hujusmodi conservandis invigilarent, quibus etiam ea committent, quæ ad eorum mutationes aut alia similia spectabant.

II. Itaque Conservatores dicebantur, qui aliquibus à Sede Apostolicâ concedebantur, ut eos à manifestis injuriis & violentiis tuerentur, eorumque Privilegia conservarent. *Ex Constitutionibus INNOCENTII IV. & BONIFACII VIII. In VI. De Officio & potest. Jud. Deleg. Cap. Statuimus. & Cap. Hac Constitutione. Quæ de eorum Jurisdictione statuta fuerant, jam non sunt in usu, sola Protectionis ac Tutitionis cura relicta est. Habet Universitas Parisiensis adhuc suos Conservatores Episcopos Meldensem, & Sylvanectensem.*

III. Totâ illorum Jurisdictione Forensis transiit ad Conservatores Regios singulis Regni Universitatibus à Rege concessos; de quibus in *Ordin. Regiâ 1669. TIT. IV. Art. 28. 29. 30. 31. item in Stylo Consilii. p. 24.*

IV. Conservatores possunt eos à manifestis injuriis & violentiis defendere, quos Summus Pontifex eis committit defendendos. *In VI. De Officio & potest. Jud. Deleg. Cap. Statuimus. LIB. VII. TIT. XIV. Cap. 1.*

V. Illi non possunt extendere suam potestatem ad alia, quæ Judicalem indaginem requirunt. *ibid. in VI. LIB. I. TIT. XIV. Cap. 1.*

VI. Appellatione Judicum non comprehenduntur Conservatores. *ibid. Colligitur.*

VII. Conservatores deputari non possunt, nisi Episcopi vel eorum Superiores, aut Abbates, seu Dignitates vel Personatus in Cathedralibus vel Collegiatis Ecclesiis obtinentes. *In VI. De Officio & potest. Judic. Deleg. Cap. Hac Constitutione. init. LIB. I. TIT. XIV. Cap. 15.*

VIII. Idque merito, cum hac requirantur in Delegatis Apostolicis, & Conservatores sint ex illorum præcipuis, & præterea perpetui esse soleant.

IX. Nullus Conservatorum habeat eum, qui sub ipsius Jurisdictione, Dominio, vel Districtu Ecclesiastico, vel Temporalis consistat. *ibid. §. 1. nec aliquis.*

X. Nullus Prælatus, vel alia Persona Ecclesiastica, Secularis vel Regularis intrâ Regnum Franciæ consistens, aliquem vel aliquos, Clericos, vel Laicos coram aliquo Conservatore, per Sedem Apostolicam autoritate Litterarum Sedis ejusdem Deputato, vel Deputando, seu ejus Commissario quâcumque occasione, vel causâ, ad Judicium extrâ Regnum prædictum, nec etiam super hujusmodi juribus cessis sibi etiam intrâ ipsum Regnum trahere, aut aliquatenus molestare seu inquietare valeat, vel præsumat. *Bullâ URBANI V. datâ Massiliæ 6. Idus Maii, Pontificatus anno 5. & refertur Tomo Probationum Libertatum Gallicæ Nationis. Cap. 9. p. 202. & 203.*

XI. Dicti Conservatores contra aliquos procedere, aut in aliquos, vel aliquem Excommunicationis, Suspensionis, vel Interdicti Sententias promulgare non valeant, vel præsumant. *ibid.*

XII. Omnes Processus & Sententiæ hujusmodi, quos contra Ordinationem prædictam fieri contigerit, irriti sint & inanes. *ibid.*